

Van de Redactie.

zóó vol verscheidenheid, dat die allen er iets in kunnen vinden, dat hun een hooge vreugde moet zijn.

Tragische Levens, door JEANNE REYNEKE VAN STUWE (twee deelen). 's Gravenhage, N. Veenstra. — Er zijn twee elementen in dezen roman, elk afzonderlijk een mooi gegeven voor den psycholoog: jaloerschheid van een vrouw, die met een weduwnaar is gehuwd en dan hetgeen de Franschen noemen *malentendu de la chair*, laten we maar zeggen de vleeschelijke disharmonie tusschen Carla en Frans. Beide verwoestende krachten maken hun huwelijk rampzalig. De werking van allebei is zeer uitvoerig door de jonge romanière beschreven. Zij is bewonderingswaardig in het bedenken en dramatisch uitwerken van een eindelooze reeks incidenten, die aanleiding geven tot botsingen, waarop telkens maar halve verzoening volgt. Ware de jaloezie er niet, dan zou Carla zich misschien tevreden stellen met de wijze van liefhebben, die haar minder dan ten halve voldoet, kon Frans maar krachtig, beheerschend haar als vrouw veroveren, dan zou zeker de jaloesie gewillig onderdrukt zijn door het begeerte-wezentje, dat Carla blijkt te zijn. Maar Frans is een teedere echtgenoot, altijd bereid om zich op te offeren, om zich héél klein te maken, smeekend om liefdegunsten, zich houdend op een afstand zoodra er storm dreigt en altijd de minste, na een sarrend optreden van zijn vrouw. Als een vurig, jong paard, dat zich door een willooze bestuurd voelt, wordt zij hoe langer hoe minder tembaar, slaat zij op hol. En, evenals het slecht bestuurde, vurige ros doorgaans, alweêr, eindigt zij met zich ten doode te verwonden.

Carla, die kracht eischt in haar man, is zelf een zwakkelinge. Een minnaar overweldigt haar door zijn hartstocht. Hij wil haar geheel bezitten. Zij moet Frans verlaten. Maar zij durft haar man het vreeslijke niet zeggen. Liever gaat zij zich verdrinken, achterlatend twee rampzaligen; men weet niet wie het ellendigst overblijft: de man of de minnaar.

Gelijk in *Hartstocht*, wordt dus in dezen roman de zinnelijkheid beschreven als ver-

woestend element, waar zij overheerscht, maar, evenals ook in *Hartstocht*, zijn haar triomfen uitvoerig, als met verontrustende voorliefde geschilderd. Het is een streelen en kussen *overal* in dezen roman, zóó veelvuldig dat de lezer eventjes het gevoel krijgt van weetheid: té zeer komt het fysieke daarin op den voorgrond.

De compositie is veel beter dan die van *Hartstocht*. De schrijfster is alweder vooruitgegaan. Moge zij geene specialiteit worden in de schildering van 't verstoorde evenwicht tusschen gemoeds- en geslachtsleven. Daarvoor is zij veel te goed en te begaafd!

Smarteliedjes, door LIANE VAN OOSTERZEE. Uitgevers-Maatschappij „Elsevier”. Amsterdam 1900. — Waartoe, toch dient deze misleidende titel? Het boek is een bundeltje met zeven schetsjes, voor het meerendeel verschenen in tijdschriften, schetsjes in proza, somber allemaal, wel vol smart, maar liedjes — neen! — ook niet „poëtisch” proza, ofschoon wel dikwijls nieuwe regels worden begonnen en druk gebruik wordt gemaakt van puntjes en streepjes. Maar typografisch in stukjes gehakt proza gelijkt nog niet dáárom op liedjes en de handigste letterzetter maakt geen dichterlijk proza van gewone verhaaltjes. Wij leggen zoo den nadruk op de keuze van den titel, omdat die bewijst of doet vermoeden dat de schrijfster haar werk heeft overschat. 't Is niet kwaad, de behandelde gevallen zijn wel treffend en Liane van Oosterzee kan wel vlot schrijven, maar er valt niet meer goeds van deze stukjes te zeggen, dan dit. Het lieflijk dichterlijke, fijn gevoelige, het persoonlijke in de behandeling, dat de titel moet doen verwachten, ligt er niet in. Wat de schrijfster misschien nog eens geven kan, valt uit dit eerste bundeltje onmogelijk te voorspellen.

F. L.